

ΕΡΩΤΙΔΕΙΣ

(Έργον τοῦ Κλήμεντος φόν Πασουίγγερ)

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ PIERRE VILLETARD

..... ΤΟ ΚΟΜΠΟΔΕΜΑ .....

‘Αφού τελείωσε τὸ νοικοκυριό της, ἡ γρηά Λότ βγήκε στὴν αἰθρὰ καὶ ἐκάθησε στὸ ξύλινο παγκάκι. Ἦταν μιὰ γρηούλα, μὲ ζαηρὰ ματάκια καὶ ζαρωμένο πρόσωπο, μὰ ὠστόσο κρατιόταν γερά, παρὰ τὰ ὀγκόνητα της χρόνια. Εἶχε πλύνει τὰ πιάτα της, εἶχε σκουπίσει καὶ ἤταν ξένοιαστη.

Ποῦ καὶ ποῦ, κανένας γείτονας περνοῦσε τώρα ἀπ’ τὸ δρόμο. — Καλὴ μέρα, θειά Λότ! τῆς φώναζαν. Κι’ ἐκεῖνη ἀποκρινόταν: — Καλημέρα, παιδιά μου. Κάθε τόσο, ἡ θειά Λότ ἐγύριζε καὶ ἔριχνε ἀτέλειωτες ματιές μέσα στὸ σπίτι της. Ἐκεῖνο ποῦ κίτταζε ἐπιμονα ἡ θειά Λότ, ἦταν τὸ κασόνι της. Πίσω ἀπ’ αὐτὸ βρισκόταν τὸ κομπόδεμα τῆς, ἡ τρεῖς χιλιάδες φράγκα ποῦ ἡ παλιὰ κυρά της, ἡ κυρία Λεπλιάν τῆς εἶχε ἀφήσει πεθαίνοντας.

Τρεῖς μῆνες εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποῦ πῆρε τὰ χρήματα αὐτά. Ὁ συμβολαιογράφος τῆς τῆς εἶχε πει νὰ τὰ καταθέσῃ σ’ αὐτόν, γιὰ νὰ μὴ τῆς τὰ κλέβουν. Ἡ γρηά ὁμως ἀρνιότανε.

Ὅχι, ἤθελε τὸ κομπόδεμα κοντὰ της. Κι’ ὅταν γύριζε ἀπ’ ἔξω, μετροῦσε καὶ ξαναμετροῦσε τὰ γαλάζια χαρτονομίσματα καὶ τᾶκρνε εὐλαβικὰ κάτω ἀπὸ μιὰ στίβα σεντόνια. Τώρα περὶ ὅμως, ἡ θειά Λότ εἶχε ἡσυχάσει. Δὲν ὑπῆρχαν κακοὶ ἄνθρωποι στὸν τόπο, ἀφοῦ δὲν τῆς εἶχαν κλέψει μέχρι τῆς ἡμέρας αὐτῆς τὰ χρήματα. Ἐξ ἄλλου, ἡ εἰδησι τῆς κληρονομίας, ποῦ γρήγορα ξαπλώθηκε ἀπ’ ἄκρη σ’ ἄκρη στὸ χωριό, τὴν εἶχε κάμει ἓνα σπουδαῖο πρόσωπο, καὶ ὅλοι τῆς ἐβγαζαν τὸ κατέλλο καὶ τῆς χαμογελοῦσαν.

Αὐτὴ τὴ μέρα, ἡ γρηά Λότ ἦταν σκεφτικὴ. Ὅλη ἡ παλιὰ ζωὴ της περνοῦσε μπροστὰ ἀπ’ τὰ μάτια τῆς: Ὅταν ἦταν μικρὴ, φύλαγε τῆς ἀγελάδες στὸ χωράφι... Ἐπλεξε στεφάνια ἀπὸ ἀγριολούλουδα καὶ τὰ ἀχυρένια μαλλιά της ἐπεφταν ὀλόχρυσά στοὺς ἀθάνατους ὄμους της. Δέκα ἐφτά χρόνων παντρευτῆ- δάτος ὄμους της. Δέκα ἐφτά χρόνων παιδί, ποῦ κε τὸν Πέτρο Λότ, ἓνα καλὸ καὶ εὐθιμο παιδί, ποῦ ἦταν κληρονόμος στὸν πύργο τοῦ Μπλαμενίλ. Ὅταν ἀπ’ τὸ θάνατο τῶν ἀφεντικῶν της, ἡ κόρη της, ἡ κυρία Λεπλιάν, εἶχε κρατήσει τὸ ζεργάρι στὴν ὑπερησία της. Ἦσαν εὐτυχιόμενοι. Μόνον ἡ ἑλλημερὶς παιδιοῦ τοῦ ἐσοίχιζε. Ὁ Πέτρος τὸ εἶχε παράτονο ποῦ δὲν ἀπόχτησε γιό. Γι’ αὐτό, ὅταν μιὰ φθινοπωρινὴ μέρα ὁ ἀγροφυλάκας βόηκε ριγμένο σ’ ἓνα δρομὸν μιὰ ἓνα μωρὸ μὲ μοντέρνα ὀλοκόκινο καὶ ἔξυπνα μάτια, ἡ θειά Λότ ἐγύρισε νὰ τὸ ἰδοθεῖσῃ. Βέ- ματάκια, ἡ θειά Λότ ἐγύρισε νὰ τὸ ἰδοθεῖσῃ. Βέ-

βαια, αὐτὸ ἦταν μιὰ καλὴ πράξι, καὶ ὕστερα, μὲ τῆς φροντίδες τοῦ παιδιοῦ, ὁ καιρὸς περὶνὰ γρηγορώτερα. Μὰ ἀπ’ τὴν ἡμέρα ποῦ πῆραν τὸν Γκιγιώμ — ἔτσι τὸν ὀνόμασαν — ἡ δυστυχία ἐπιτῆκε μαζί του στὸ σπίτι τους. Τρεῖς μῆνες ἀργότερα, ἐνῶ ἡ Λότ ἐτάιζε τὸ μωρὸ στὸ κατώφλι της, ἄκουσε ἓνα πυροβολισμό, μὰ τρομερὴ φωνὴ ὕστερα καὶ εἶδε κατόπιν μιὰ σκιὰ νὰ γλιστρήσῃ καὶ νὰ χάνεται μέσα στὸ δάσος. Κάποιος κυνηγὸς εἶχε σκοτώσει κατὰ λάθος τὸ Λότ. Τὸ δυστύχημα ἦταν τρομερὸ. Μὰ ἀφοῦ ὁ Γκιγιώμ ἦταν ἐκεῖ, ἡ Λότ ἔ- πρεπε νὰ ζήσει. Ἐξῆσε λοιπὸν ἡ γρηά Λότ καὶ ἐμεγάλωσε τὸ παιδί, ὅσο μπορούσε καλύτερα. Μὰ καὶ ἡ κυρία Λεπλιάν δὲν ἄφησε ἔτσι τὴ χήρα καὶ τὸ μικρὸ τῆς. Τῆς ἔχτισε μιὰ καλύβα καὶ τῆς ἔδωσε μιὰ μικρὴ σύνταξι.

Ὁ καιρὸς περνοῦσε... Ὅταν ἀπ’ τὸ θάνατο τοῦ ἀνδρός της, ἡ θειά Λότ ἐνόησε νὰ ζυγνὰ μέσα της τρυφερότατη ἡ μητρικὴ ἀγάπη. Ἀγάπησε παρὰφορα τὸ παρὰξένο ἐκεῖνο παιδί, ποῦ δὲν ἔξερε κανεὶς ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν καὶ ποῦ ἐγούρλωνε τὰ μάτια του σὰν ἀγριογάτος. Ἄδικα ὁ κόσμος κοινούσε τὸ κεφάλι του καὶ ἔλεγε στὴ θειά Λότ πὼς τὸ μικρὸ θὰ τῆς ἔφευγε περισσότερες ἔγνοιες, παρὰ χαρές. Ἐκεῖνη δὲν ἀστενε τίποτε καὶ μόλις λαλοῦσαν οἱ πετεινοὶ καὶ ἡ λεῦ- κες θροοῦσαν ἀπ’ τὸ πρωῖνὸ ἀγέρι, ἔτρεχε στὴν κού- νια, ἀγκάλιαζε τὸ μικρὸ ποῦ ἐκλαιγε καὶ τὸ ἡσυχάζε με λόγια τρυφερά. Κι’ ὄλες τῆς ἡ ὄρες περνοῦσαν ἔ- ται. Ἡ θειά Λότ δὲν εἶχε καιρὸ νὰ κουδεντιάσῃ πειὰ με τῆς γειτόνισσες. Τὸ μικρὸ τῆς τὴν ἀπασχολοῦσε ὄλη τὴν ἡμέρα. Τὸ εὗρισκε ἄμορφο, μ’ ὄλα τὰ κα- τσαρά μαλλιά του, τὸ πεταχτὸ του μέτωπο καὶ τὸ μτε- ροὸ σαγόνι του ποῦ ἦταν ὄλο πείσιμα καὶ κακία.

Τὸ παιδί αὐτό, ἀπὸ μικρὸ φαινόταν ἀτίθασσο καὶ ὑποῦλο. Φτωχὴ θειά Λότ! Μὲ τί ἀγωνία εἰμαθε μιὰ μέρα ἀπ’ τὸ δάσκαλο, πὼς ὁ Γκιγιώμ τόσκαζε συχνὰ ἀπ’ τὸ σχολεῖο! Ἐκανε παρῆα με τὰ παληόπαιδα, ἔ- κλεβε φρούτα. Συχνὰ ἡ γειτόνισσες τῆς ἔκαναν παρὰ- πονα:

— Τί βρωμάπαιδο, θειά Λότ! Γιατί νὰ τὸ συμ- μαζέψῃς;

Μὰ ἡ γρηά ἔσκυβε τὸ κεφάλι καὶ δὲν μιλοῦσε. Ἡ καρδιά της σφιγγότανε. Παιδί της δὲν ἦταν βέβαια ὁ Γκιγιώμ, μὰ τὸν ἀγαποῦσε.

Στὴν ἀρχὴ τὸν εἶπασε με τῆς συμβουλές, μὰ ὁ Γκιγιώμ θύμωνε, χαλοῦσε τὸν κόσμο, χτυποῦσε τὸ πάτωμα με τὰ χονδρατάπαιτσά του. Ὅταν ἔγινε δε- κα πέντε χρόνων, ἡ θειά Λότ τὸν ἔβαλε νὰ μάθῃ

Ὁ Γκιγιώμ τόσκαζε συχνὰ ἀπ’ τὸ σχολεῖο...

τέχνη, μά κάποτε τόσο τον έδιωξαν τ' άφεντικά του, γιατί είχε καλό κεφάλι. Κι' όμως ή θειά Λότ τον υπερασπίζοταν άκούραστα.

— Έίνε καλό παιδι τ' όγόρι μου, έλεγε.

— Όταν έφτασε ή ώρα να κληροθή ή Γαργιώμ και νά πάη στο στρατό, έφυγε άπ' τ' όπιτι και δέν γήρσε, όπως πάντα την ώρα τού δεικναι. Γεμάτη άνησυχία, με τ' άμνια κόκκινα άπ' τ' όλάμμα, ή γρηή τον περιεμε όλη νύχτα, τον περιεμε μερες όλόκληρες. Μα αυτός δέν φανότανε. Τότε άρχισε ή κακογλωσσία. Ή γεπόνισσε; Έλεγον στη θειά Λότ :

— Τίωσασε, γιατί φοβήθηκε τ' στρατιωτικό. Δέν έίνε ο πρώτος πού πεθαί στο Βέλιγο, θειά Λότ...

Και πρόσθεταν :

— Μην παραπονιάσαι, όστόσο. Τόν ξεφορτώθηκες.

Ή γρηή τούς άφινε νά λένε. Τραβούσε στο δρόμο της, άκουμπόντας στην αταρξίλλα της κι' έγινε κρυφα πικρά δάκρυα. Ή πληγωμένη της καρδιά ήταν βαρεια σαν μολύβι. Μα πέρασαν ήμερες, γρόνια κι' ο πάθος της είχε ήσυχάσει ούγά—ούγά...

Ένω τ' άσχετόταν όλ' αυτά ή θειά Λότ, καθισμένη στην αϊλόπορτα της, είδε έξωα να έρχη, ένα χέρι με δάχτυλα όλο κόμπους, νά παρακωρή τ' ά κλαδιά. Ή γρηή χλωμάσε. Δέν μπορούσε παρά νάταν κίσιος κακοποιός, γιατί όί τιμιο άνθρωποι δέν έρχονται έτσι ούγά. Όπόσο στήλωσε τ' άμνια της νά δη τί συμβαίνει. Τότε ένα κρυφα πρόβαλε μέσα άπ' τ' ά κλαδιά. Ή θειά Λότ κόντερε νά λιποθυμήσει. Αυτό τ' όραδό μέτωπο, αυτό τ' διαβολικά μύτια τού τιν κίσιου, ήταν τ' ό Γαργιώμ! Ναι, ήταν ό Γαργιώμ... Με τ' ό δάχτυλο στό χέρι, ό χαμένος γυός της τής έγγυρε νά μή μιλήσει. Ή θειά Λότ έκλαψε κι' έγελωσε μαζί :

— Άγοράκι μου! Φτωχό μου αγοράκι! Έλεγε, κριάζοντας τ' ά κλαδιά και τ' αταρξίλλα, πού φορούσε ό Γαργιώμ.

Και κωθός είχε ούχτη και τόν φίλοσε γιά δούτερη φρονιά, ό Γαργιώμ φώναζε :

— Πενά! :

— Πενά, μωρό μου! Έλα μέσα, παιδάκι μου...

Μέ τρεμάρινα χέρια, ή γρηή Λότ άνοιξε τ' άμνια, έπρεσε ένα κρυφα κρυφα, τ' όλωσε βούτιρο και τού τ' έδωσε λέγοντας :

— Φάγε, μωρό μου... Θα σου κάμω και μι' ό μολύβι.

Άμα έποιασε την διελέττα, κάθισε σε μι' ά κλαδιά απάντη του. Ό Γαργιώμ την έφυγε κι' άρχισε νά κριτάη γήρο του, σαν κάτι νά ζητούσε.

Ή θειά Λότ φοβήθηκε. Γιατί κριτάς έτσι όλόγυρο ο γυός της; Μα δέν πρόφτασε νά τ' όσκηθή άπ' κι' ό Γαργιώμ έσηκώθηκε άπότομα και τής έρωσε τ' ό μαράτσο :

— Άζωο, μητέρα, είπε με τραχειά φωνή, δέν είμαι κωθός. Θα σου πό τί συμβαίνει... Έκει κάπ' πού δουλέυο, ήθε δώ και τρεξί βδομάδες ένα παιδι άπό δώ άπ' τ' ό χωριό σου. Μήσερα μαζί του κι' έσταθε, πός είχε κληρονομήσει. Έπιλόγισηρα τότε :

« Έχει κωπώδεια ή γρηή!... Μπα!... Τί νά τ' ό κάμη τόμα πεινά ; Μπορεί βέβαια νά μω τ' άρήση μετά τ' ό θανάτο της. Μα δέν τάχω καλή με τ' άρχές και χωρίς άλλο δέν θά πάσο πεντάρα... » Ολοπόν, θειά Λότ, ήθε νά σου ζητήσω τ' ά λεφτά... Έκατάλαβε; Ή ;...

Ή γρηή ένοδόλεσε τ' άμνια της κι' ένα κρύα αίματος ανέθηκε στο πρόσωπό της. Μιά ασηρή πάλη γινόταν μέσα της. Ύστερα έσαυρε τ' ό κεφάλι κι' είπε μ' άδύνατη φωνή :

— Δέν έχω τίποτε, παιδάκι μου, τίποτε άπόλοτός, όλα είναι στο συμβόλωνόραφο.

Ό Γαργιώμ έχλωμάσε άπ' τ' ή λύσσα του. Με μι' γροθιά άναποδώγυρος τ' ό τραπέζι :

— Λές ψέματα, γρηή, λές ψέματα! φώναξε άγρια. Δός μου τ' ό κωπώδεμα, είδειμή...

Και σήκωσε την τρεμερή γροθιά του. Ή θειά Λότ τράμαξε κι' έμπηξε μι' άδύνατη φωνή :

— Βοήθεια!...

Μά δέν πρόφτασε νά ξαναφωνάξη. Ό Γαργιώμ τ' ή χτύπησε κατωξάλα και τ' ό σώμασε κάμπο με τ' κεφάλι ματωμένο.

Όταν έβήκανε δώ όρες άργότερα, ή θειά Λότ, δέν έκατάλαβε στην άρχη τ' ό συνέβαινε. Ή κωπάρη τής ήταν γεμάτη κόσμο. Μιά μυρωδιά ξηρού ήταν χιμένη παντού. Μιά γεπόνισση της έβρωσε τ' ό μέτωπο κι' ένα σφουγγάρι. Μα όσο συνεχόταν, ένας τρούος τής έσφιγγε την καρδιά. Τί νά είχε γίνει ό Γαργιώμ; Φτάνει νά πρόστασε νά φέρει τ' άγοράκι της. Άχ, γιατί νά μην τού δώση τ' ό κωπώδεμα ; Τί διάβολο! Δέν θά τ' όπαυσε μαζί της στον Παράδεισο. Καλύτερα νά τού τ' όδινε άπ' τ' ή πρώτη στιγμή...

Έσαυρα άκούστηκε πύος της ή φωνή τού γιαιτοφί :

— Ναι, έπιτρέπω τ' άντιπαράστα... Ή γρηή έχει δύνανη. Δέν ήταν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΤΟΥ Α!

Κάποτε ό Φραγκίσκος Α' έχασε τ' ό δρόμο του στο κρηνη κι' άναγκάστηκε, όταν νύχτωσε πεινά, νά χιτώση την πόρτα της καλύβας ενός καρβονιάρη. Ό καρβονιάρης έκρινε την ώρα έλατε και δέ βοήθει παρά τ' ή γυναίκα του, πού καθότανε κοντά στο τζάκι. Ήταν κωπώδεια και φιλόδοξη. Ό βασιλιάς ζήτησε νά τον φιλοξενήσουν τ' ή νύχτα και νά τού δώσουν τίποτε νά φάη. Ή γυναίκα όμως τού καρβονιάρη την παρακάλεσε νά περιεμε ός ότου νά γρηήσι ό άντρας της κι' έτσι ό βασιλιάς άναγκάστηκε νά περιεμε, καθισμένος στη μόνη γρηή καρέκλα πού ύπήρχε στην καλύβα.

Κατά τ' ή δέκα ήφτασε τέλος πάντων κι' ό καρβονιάρης, κατόκοπος, πεινασμένος και βρακίονος. Ό κωπώδης καλωπώρισε τόν ξένο του και διάταξε τ' ή γυναίκα του νά τον περιουρή. Μόλις όμως άλλαξε ούτχη, κάθισε στην καρέκλα, ότου καθότανε προτίτερα ό βασιλιάς και τού είπε :

— Άγαπητέ μου κύριε, κάθουμα εδώ, γιατί είνε ή σινησιμένη μου θεού... Καθένας, βλέπετε, στο σπίτι του, είναι άπόλοτος άρχοντας.

Ό Φραγκίσκος έγέλασε και κάθισε πάνω σ' ή καίσινα καρέκλα. Κατόπι άρχισαν νά κωπώδονται γιά τούς φόρους. Ό καρβονιάρης ήταν έξω φρενών με την κωπώδη κι' ό βασιλιάς είδε κι' έταβε ός ότου νά τον πειση πός ή φορολογία ήταν άναγκαία καλό.

— Καλή, είπε στο τέλος ό καρβονιάρης, την άπαγόρευσα όμως τού κρηνη δέν μπορώ νά την καταλάβω... Σας θεοδώ τιμο άνθροπο και δέν πιστεύω νά με προδώσετε... Παρή την άπαγόρευση, έσοκόσα τ' ή προάβει κάμπο άγομωγώσινο. Θα σας προσφέρω μέλιστα και μεξέ, άλλα... πριουδιά!

Ό Φραγκίσκος έδωσε τ' ό λόγο του πός δέν θά τον μαυτιώσουν. Έβαρε με όρεξί και κωπώθηκε άναστασιώτατα!...

Την άλλη μέρα φανέρωσε την ιδιότητα του και γιά νά εχρηματιστή τον καρβονιάρη γιά τ' ή αλωξενία του, τού έδωσε μι' άραξή άδεια κρηνη δέ!...

***

Όταν ό Φραγκίσκος Α' άπεφάσισε στό 1525, γιά έκστρατεύη εναντίον τής Ίταλίας, συνελέσε τόν στρατηγός του γιά νά οσκητόν πός θά καθόρθωναν νά εισβάλουν στη γειτονική τους χώρα.

Στ' οσινόβιο αυτό παρεριστόταν κι' ό Τριουλιός, ό περιφημος γελοιοποιός τού βασιλέως. Άφω κωπών άκούσε τ' ή γλώση τού βασιλέως και τόν συμβόλων του, ό Τριουλιός σηκώθηκε και είπε :

— Νομίζετε, κύριε, πός είπατε θωπώσιες γλώμεις, κι' όμως κανένας σας δέν έδιξε τ' ό σπουδιώτερο σημείο τής ύπόθεσης.

— Και πός είνε τ' ό τόσο σοβαρό αυτό σημείο ;

— Ίδού! Συμφωνήσατε όλοι σας, τ' ό πός θά μπήτε στην Ίταλία. Κανένας σας όμως δέν άνέφερε πός θα βγήτε άπ' αυτήν!...

ΤΙ ΕΙΝΕ ΕΡΟΣ

Τί είναι ε ρ ο s ;

- Ή γή τής επαγγελίας γιά τ' ή νέες.
- Γρημιός άπατος γιά τούς άνόητους.
- Χαμένος παραδέσιος γιά τούς έπίζητους.
- Πηγή βασάνων γιά τούς γονείς.
- Έρμηος χωρίς νερό γιά τ' ή γεροντοκόρες.
- Κρατήρας ήμαστών γιά τούς ιδεολόγους.
- Άκατόχητο νησι γιά τούς ζηλιώδεις.
- Νεκροταφείο άναμνήσιων γιά τούς γέροντες.

παρά μι' μικρή λιποθυμία.

Τότε σιά—σιά ή πόρτα έτριξε. Άκούστηκαν παγμένες βλαστήμιες, όρμυός όλων και φάνηκε μι' τραυμαμένη άνθρώπινη μορφή. Ήταν ό Γαργιώμ με δεμένα τ' ή χέρια!... Ή φωνή τής γρηής είχε άκουστεί. Οι χοροφύλακες τόν έπιασαν μέσα στο δάσος, όπου είχε κωπώτη.

— Θειά Λότ, ρώτησε τότε ό κωπώδης, γιατί σας χτύπησε άπό τ' ό άλλος ;

Ή θειά Λότ είχε άνασκηωθεί και τ' ή χέλι της έτρεμαν.

— Με χτύπησε ;... Πώς κι' έχτύπησε ;... Μα δέν με χτύπησε κανένας, κώ κωπώδης. Πληγωθήκα στο μέτωπο, γλωσσοτόνας στις πλάκες. Στην ηλικία μου είνε πολύ φρενικό νά γλωσσοτ' ή κανείς. Καλή μέρα, Γαργιώμ, καλή μέρα, αγοράκι μου! Σ' έπιασαν γιατί έλιποτάκητες ; Καλό μου φίλο, μ' άφινετε νά φιλήσω λίγο τ' ό φτωχό μου μωρό ;...

Και τ' ά μύτια της γέμισαν δάκρυα...

Τραβούσε τ' ό δρόμο της άκουμπόντας στην αταρξίλλα της κι' έχυνε πικρά δάκρυα...

